

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 9CoP/4/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8414200728
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 02. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Milan Šebeň
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2015:8414200728.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Milana Šebeňa a sudcov JUDr. Milana Majerníka a JUDr. Mareka Kohúta, v právnej veci navrhovateľky: L. U., nar. X.X.XXXX, trvale bytom K. L. XXXX/X, V., štátna občianka SR, právne zastúpenej JUDr. Beátou Topolčaniovou, advokátkou, so sídlom Vojenská 3, Košice, proti odporcovi: R. V., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom K. L. XXXX/X V., prechodne bytom F. X., XXXX C. Q., Q., štátny občan SR, právne zastúpenému JUDr. Andrejom Patakym, advokátom, so sídlom Hviezdoslavova 2, Kežmarok, o rozvod manželstva a úpravu rodičovských práv a povinností k mal. L. V., nar. X.X.XXXX, a mal. T. V., nar. XX.X.XXXX, bytom u navrhovateľky, zastúpených kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Kežmarok, o odvolaní odporcu proti rozsudku Okresného súdu Kežmarok č.k. 6P/15/2014 - 190 zo dňa 24.9.2014, takto

rozhodol:

M e n í rozsudok súdu prvého stupňa v jeho napadnutej časti, t.j. vo výroku o určení výživného na čas po rozvode tak, že z a v ä z u j e odporcu prispievať na čas po rozvode manželstva na výživu mal. L., nar. X.X.XXXX, sumou 180,- eur a na výživu mal. T., nar. 26.9.2004, sumou XXX,- eur mesačne, ktoré výživné je odporca p o v i n n ý platiť k rukám navrhovateľky vždy do 20. dňa v mesiaci vopred.

Žiaden z účastníkov n e m á právo na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Kežmarok napadnutým rozsudkom manželstvo účastníkov konania rozviedol, na čas po rozvode zveril obe maloleté dcéry účastníkov do osobnej starostlivosti navrhovateľky a odporcu zaviazal prispievať na výživu mal. L. sumou 300,- eur a na výživu mal. T. sumou 300,- eur, spolu 600,- eur mesačne, ktoré bol odporca povinný platiť vždy do 20. dňa toho-ktorého mesiaca vopred do rúk matky, počnúc dňom právoplatnosti rozsudku do budúcnosti. Účastníkom náhradu trov konania nepriznal. Napádaný rozsudok

ohľadom výšky výživného odôvodnil súd prvého stupňa tým, že po vypočutí oboch rodičov a zistení ich príjmu listinnými dôkazmi, ktoré účastníci konania súdu predložili, ako aj vzhľadom na zárobkové schopnosti a možnosti oboch rodičov a na odôvodnené potreby maloletých detí určil výživné zo strany odporcu vo výške 300,- eur na každé dieťa mesačne, a to vzhľadom aj na vek maloletých detí, keď takto určené výživné je stanoveným kritériám primerané. Prisvedčil, že navrhovateľka mala veľmi nízky príjem, resp. žiaden príjem, ale podľa názoru súdu prvého stupňa je schopná sa zamestnať, a tým vyriešiť aspoň sčasti svoju nepriaznivú finančnú situáciu.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote prostredníctvom svojho právneho zástupcu odvolanie odporca, a to konkrétne proti výroku č. II., týkajúceho sa určenia výšky výživného na maloleté deti účastníkov. Mal za to, že súd prvého stupňa nesprávne vyhodnotil skutočnosti, ktoré navrhovateľka uviedla ako dôvody na určenie výšky výživného pre maloletú L. a T. V.. Podľa odporcu, navrhovateľka

zámerne a účelovo navýšila náklady spojené so zabezpečením starostlivosti o maloleté deti, nakoľko sa snaží získať čo najvyššie možné výživné ako kompenzáciu vlastného príjmu po rozvode, keďže je sama dlhodobo nezamestnaná. Odporca poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 11.5.2011 sp. zn. 6Cdo/61/2011, podľa ktorého, vyživovacia povinnosť rodičov k deťom je zákonnou povinnosťou, ktorá v sebe zahŕňa právo dieťaťa na výživu a s tým korešpondujúcu povinnosť obidvoch rodičov dieťa vyživovať. Z povahy výživného vyplýva, že právo na výživné je osobným právom dieťaťa, a nie rodiča, ktorému bolo dieťa zverené do osobnej starostlivosti, to znamená, že výživné nie je príjmom navrhovateľky, ani tento príjem nenahradzuje. Navrhovateľka má rovnaké možnosti a schopnosti sa zamestnať a rovnakým dielom sa podieľať na starostlivosti o maloleté deti ako odporca. Zdôraznil, že viaceré dôkazy predložené navrhovateľkou sú rozporuplné, keď maloleté L. a T. V. sú žiačkami základnej školy, s čím sú spojené isté náklady, avšak nie až v takej výške, ktoré nemôžu byť vzhľadom na ich vek až takto vysoké. Pokiaľ navrhovateľka poukázala na skutočnosť, že mal. T. V. trpí alergiou, ktorá si vyžaduje konzumáciu špeciálnej stravy zakúpenej v špeciálnych obchodoch, je podľa odporcu pozoruhodné, že maloletá T. sa v priebehu dňa stravuje v školskej jedálni, v ktorej sa podáva bežná strava. Rovnako, pokiaľ navrhovateľka uvádzala, že vzhľadom na zdravotný stav detí sú s tým spojené isté obmedzenia ohľadom konzumácie určitých potravín a je zvýšená spotreba mliečnych výrobkov, toto tvrdenie takisto považoval odporca za účelové vzhľadom na lekársku správu zo dňa 7.4.2014, v ktorej sa uvádza, že mal. L. V. bola z krvných testov zistená pozitívna na vaječný bielok, žltok a kravské mlieko. Rovnako za účelové považoval odporca tvrdenie navrhovateľky ohľadom výpomoci zo strany jej rodinných príslušníkov, nakoľko finančné prostriedky posielané odporcom boli nedostačujúce na zabezpečenie chodu spoločnej domácnosti a starostlivosti o maloleté deti, keď, naopak, tieto považovala za dostačujúce, a to samotná navrhovateľka, pričom tento názor zmenila až počas súdneho konania, keď ich začala považovať za nepostačujúce. Rovnako za účelové považoval odporca viaceré doklady preukazujúce náklady na ošatenie alebo lieky, ktoré maloletým deťom zakupovali rodinní príslušníci navrhovateľky, a to napríklad jej brat, ktorý má deti v rovnakom veku, ako sú maloleté L. a T., pretože navrhovateľkou predložené doklady svedčia o nákupe oblečenia či liekov prevažne v Košiciach, kde žije brat navrhovateľky, alebo v Poľsku. Výšku výživného na maloleté deti považoval odvolateľ za neprimeranú, nakoľko výživné je praktickým vyjadrením ekonomickej funkcie rodiny, ktorej účelom je zabezpečovať pre svojich členov uspokojovanie materiálnych potrieb, a to vzájomnou pomocou podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov, keď mal za to, že odporca sa snažil dostatočne a nad pomery zabezpečiť starostlivosť o rodinu a chod domácnosti. Je však nevyhnutné podľa odporcu poukázať na skutočnosť, že hoci odporca pracoval v zahraničí, konkrétne v Holandsku, a dosahoval vyššie príjmy cca 2.500,- až 3.000,- eur, nemožno opomenúť, že náklady na život v Holandsku sú vyššie než na Slovensku, nakoľko sa jedná o jednu z krajín EÚ, ktorá má síce vysoké priemerné mzdy, ale tomu zodpovedajú aj vysoké ceny za služby a tovary, čo odporca aj preukázal predloženými listinnými dokladmi. Zároveň uviedol, že podľa jeho názoru doteraz prvostupňovým súdom zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti, ktoré doteraz neboli uplatnené, keď prvostupňový súd pri určení výšky výživného vychádzal z majetkových pomerov otca, ktorý v tom čase bol zamestnaný v Holandsku. Pracovné a s tým spojené finančné pomery otca sa však náhle a radikálne zmenili, nakoľko odporca začiatkom septembra 2014 stratil zamestnanie v Holandsku a je tohto času nezamestnaný. V čase podania odvolania odporca nemal žiadny príjem, nepoberá dávky ani príspevky, a to ani na území SR, ani v Holandsku. Vzhľadom k tomu, že odporca stratil akýkoľvek príjem, tento nie je schopný prispievať na výživu mal. L. V. sumou 300,- eur mesačne a mal. T. V. sumou 300,- eur mesačne. To znamená, že samotná výška výživného stanovená prvostupňovým súdom vzhľadom na nové skutočnosti je nad schopnosti a možnosti odporcu. Poukazujúc na ust. § 62 ods. 2 zák. č. 36/2005 Z.z. o rodine odporca súdu uviedol, že navrhovateľka má rovnakú zákonom stanovenú povinnosť ako odporca prispievať na výživu svojich detí podľa svojich možností, schopností a majetkových pomerov a deti majú právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov tak otca, ako aj matky. Podľa odporcu je potrebné poukázať na skutočnosť, že on po celý čas trvania manželstva značnú časť príjmov posielal navrhovateľke na zabezpečenie chodu domácnosti a starostlivosti o deti, ako aj ďalšie výdavky, pričom navrhovateľka napriek tomu, že deti sú vo veku, kedy prevažnú časť dňa trávia v škole, sa nepokúsila zamestnať a taktiež po finančnej stránke prispievať na chod domácnosti. Na základe uvedených skutočností je nepochybné, že prvostupňový súd na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam ohľadom výšky výživného, ako aj na to, že doteraz prvostupňovým súdom zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205 ods. 1 písm. e/ O.s.p.), a preto odporca navrhol, aby odvolací súd v zmysle ust. § 221 O.s.p. zrušil predmetné rozhodnutie prvostupňového súdu a vrátil vec na nové prejednanie a rozhodnutie.

Navrhovateľka vo svojom vyjadrení k odvolaniu odporcu súdu uviedla, že náklady, ktoré uvádzala v spojitosti so starostlivosťou o výchovu a výživu detí, zodpovedajú reálnym výdavkom v čase konania a rozhodovania súdu a zároveň doložila všetky listinné dôkazy, ktoré preukazovali ich výšku. Mala za to, že jej možnosti a schopnosti sa zamestnať sú absolútne v nepomere oproti možnostiam a schopnostiam odporcu, ktorý má nadpriemerné možnosti zárobku v zahraničí. Navrhovateľka v rámci konania uviedla a doložila doklady preukazujúce jej záujem nájsť si zamestnanie, avšak v tomto regióne je to veľmi problematické a hľadať si prácu mimo regiónu je nevhodné vzhľadom na skutočnosť, že deti vychováva sama, nakoľko odporca nechodieval a nechodievala domov. Celá starostlivosť o deti a domácnosť je výlučne na navrhovateľke, pričom odporca neprispieva okrem financií žiadnym podielom svojej práce. Preto mala navrhovateľka za to, že je vysoko odvážne, nekorektné porovnávať jej možnosti s odporcovými v oblasti zamestnania. Otázku stravovania detí v školskej jedálni navrhovateľka vysvetlila tým, že deti majú niekedy vyučovanie, prípadne doučovanie, krúžky aj popoludní, preto je potrebné, aby počas obeda zjedli aspoň čiastočne niečo v školskej jedálni. Výpomoc rodičov a rodinných príslušníkov navrhovateľky je nespochybniteľná, nakoľko odporca jej od marca 2014 neposkytol žiadne finančné prostriedky a celá finančná ťarcha je na rodičoch navrhovateľky a súrodencoch. Odporca údajne predložil dôkazy o svojom finančnom stave, avšak uvedené dôkazy nevykresľujú situáciu reálne a pre posúdenie jeho možností a schopností sú podľa navrhovateľky nevierohodné. Pokiaľ odporca uvádza, že je nezamestnaný, podľa navrhovateľky nepreukázal dôvody ukončenia zamestnania. Poukazujúc na ust. § 63 Zákona o rodine, v zmysle ktorého dochádza k preneseniu dôkazného bremena na povinného rodiča, ako aj na judikát 101/67, podľa ktorého, pri hodnotení schopností a možností rodiča prispievať na výživu detí, pokiaľ došlo k poklesu jeho zárobku, je potrebné zistiť aj dôvody takéhoto poklesu, ako aj na to, že odporca po niekoľkoročnej práci v zahraničí s nadštandardným príjmom je zrazu nezamestnaný a navyše sa zdržiava na neznámom mieste, kde sa ukrýva zrejme pred veriteľmi. Navrhla rozhodnutie súdu prvého stupňa v napadnutej časti potvrdiť ako vecne správne. Podala na odporcu trestné oznámenie pre zanedbanie povinnej výživy, avšak tohto nie je možné nikde zastihnúť. Dôkazy, ktoré predložil odporca, sú v holandskom úradnom jazyku a tieto dôkazy sú v takejto forme podľa navrhovateľky nepreskúmateľné a nie je možné hodnoverne zistiť ich obsah, ktorý je nepostrádateľný pre ďalšie konanie vo veci. Záverom navrhovateľka uviedla, že si je plne vedomá svojej rovnakej povinnosti prispievať na výživu svojich detí, avšak jej možnosti a schopnosti to dovoľujú momentálne v miere osobnej starostlivosti, nakoľko navrhovateľka si nevie zabezpečiť trvalú prácu.

Kolízny opatrovník maloletých L. a T. V. vo svojom vyjadrení k odvolaniu odporcu sa stotožnil s rozsudkom súdu prvého stupňa v časti výšky výživného na maloleté deti a mal za to, že výška výživného na maloleté deti zodpovedá ich potrebám a zdravotnému stavu a tiež veku maloletých detí. Zároveň zodpovedá aj zárobkovým možnostiam a schopnostiam otca. Preto kolízny opatrovník navrhol, aby odvolací súd potvrdil rozhodnutie súdu prvého stupňa ako vecne správne.

Krajský súd ako odvolací súd príslušný na rozhodnutie o odvolaní podľa § 10 ods. 1 zák. č. 99/1963 Zb. (Občianskeho súdneho poriadku) v znení neskorších predpisov preskúmal rozsudok v napadnutej časti (určeného výživného na maloleté deti účastníkov), ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 212 O.s.p. a zistil, že výrok rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým bolo stanovené výživné, nezodpovedá zistenému skutkovému stavu, pričom odvolací súd rozhodol o odvolaní postupom podľa § 214 ods. 1 písm. a/ O.s.p..

Odvolateľ na pojednávaní nariadenom odvolacím súdom uviedol, že od podania odvolania došlo k podstatnej zmene pomerov tým, že 8.1.2015 sa zamestnal, konkrétne v Rumunsku, pričom jeho hrubý mesačný príjem dosahuje sumu 1.200,- eur. Poukazujúc na uvedené, ako aj na výdavky, ktoré uhrádza za bývanie spojené s jeho pobytom v Rumunsku, má za to, že primeraným výživným na maloleté deti je minimálne výživné na nezaopatrené, nepľnoleté dieťa. Ako dôvod, pre ktorý ukončil pracovný pomer v Holandsku, odporca prostredníctvom svojej právnej zástupkyne uviedol, že to boli osobné dôvody bez ich bližšej konkretizácie.

Navrhovateľka odvolaciemu súdu uviedla, že tohto času je bez pracovného pomeru s tým, že odporca jej neprispieva na výživu maloletých detí žiadnou čiastkou od augusta 2014. Podľa jej vedomostí, odporca odišiel pracovať do Rumunska z dôvodu, že tam žije jeho priateľka, s ktorou udržiava dlhodobú známosť.

Podľa § 62 ods. 1, 2 a 4 Zákona o rodine, obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov, pričom dieťa má právo sa podieľať na životnej úrovni svojich rodičov.

Okresný súd v napádanom rozhodnutí nijako bližšie nekonkretizoval ním určenú výšku výživného po 300,- eur na každé z maloletých detí. Je nesporné, že mal. T. už navštevuje 4. ročník základnej školy a mal. L. 6. ročník základnej školy. Náklady spojené s navštevovaním školy deťmi, ako aj spojené s ich mimoškolskými aktivitami, neodôvodňujú samé osebe výšku výživného určenú napadnutým rozsudkom. Základným a určujúcim východiskovým a zároveň limitujúcim podkladom pre určenie výživného na mal. deti sú totiž schopnosti a možnosti povinného rodiča v zmysle § 75 ods. 1 Zákona o rodine. Na tieto schopnosti, možnosti a majetkové pomery prihliada súd aj vtedy, ak sa povinný rodič vzdá výhodnejšieho zamestnania bez dôležitého dôvodu.

Manželstvo rodičov bolo právoplatne rozvedené ku dňu 2.12.2014. Výživné na čas po rozvode by malo vychádzať z pomerov bezprostredne existujúcich v čase pred rozhodnutím súdu. Zo žiadneho z predložených dokladov nevyplýva skutočnosť odôvodňujúca záver súdu prvého stupňa o primeranosti určeného výživného vo výške 300,- eur na každé z maloletých detí. Odporca bol od začiatku mesiaca september 2014 do začiatku januára 2015 nezamestnaný a až začiatkom mesiaca január 2015 si našiel zamestnanie s hrubým mesačným príjmom 1.200,- eur. Tento príjem odporcu považuje odvolací súd za východisko pre určenie výživného odporcu na čas po rozvode jeho manželstva. Vychádzajúc z výpovede navrhovateľky, dôvodom pre takéto konanie odporcu by mala byť známosť odporcu so ženou majúcou bydlisko práve v Rumunsku. Nie je preto dôvod vychádzať z príjmov, ktoré dosahoval odporca v Holandsku.

Pokiaľ sa týka nepriaznivého zdravotného stavu detí, je potrebné konštatovať, že alergia je bežne vyskytujúci sa zdravotným obmedzením, pričom samotná alergia na potraviny v takej forme, o ktorej predložila navrhovateľka súdu doklady, neznamená podstatné navýšenie nákladov spojených so stravovaním maloletých dcér účastníkov. Zo žiadneho z predložených dokladov nevyplýva skutočnosť odôvodňujúca záver súdu prvého stupňa, že možnosti a zárobkové pomery účastníkov odôvodňujú takto určenú výšku výživného, kde aj podľa vyjadrenia samotnej navrhovateľky sa obe maloleté dcéry účastníkov stravujú v školskej jedálni. Výživné je osobným právom maloletého dieťaťa a nie je príjmom rodiča, ktorému bolo dieťa zverené do osobnej starostlivosti, a ani tento príjem nemôže nahrádzať, resp. slúžiť na uspokojovanie záväzkov, ktoré vznikli rodičom za trvania manželstva. Konanie odporcu spočívajúce v ukončení jeho pracovného pomeru v Holandsku nie je možné považovať za vzdanie sa bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu v zmysle § 75 ods. 1 Zákona o rodine. Rodiča nemožno nútiť, aby zostal „navždy“ pracovať v zahraničí, kde má síce nadštandardný príjem, avšak žije dlhodobo sám, bez rodiny, a aby takto pracoval až do doby, kým budú obe maloleté deti účastníkov schopné sa samé živiť. Je potrebné zároveň zohľadniť, že odporca si po strate zamestnania opätovne našiel prácu, aj keď jeho mesačný príjem nedosahuje výšku toho, ktorý mal v čase, keď pracoval v Holandsku, pričom je zrejmé, že ak by odporca nemal snahu po ukončení pracovného pomeru zamestnať sa, nepredložila by jeho právna zástupkyňa novú pracovnú zmluvu odporcu na odvolacom pojednávaní. Je nutné podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine s prihliadnutím na odôvodnené potreby maloletých dcér účastníkov, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery odporcu, konštatovať, že súdom určená výška výživného po 300,- eur na každé z maloletých detí nespĺňa vyššie uvedenú dikciu zákona. Preto odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvého stupňa v tej časti, v ktorej bola určená výška výživného zo strany odporcu na obe maloleté deti účastníkov tak, že odporcu zaviazal prispievať na výživu staršej dcéry L. sumou 180,- eur mesačne a mladšej dcéry T. sumou 160,- eur mesačne (§ 220 O.s.p.). Rovnako je potrebné konštatovať, že nie je daný žiaden dôvod vyhovieť návrhu odporcu a zaviazat' ho prispievať na výživu maloletých dcér sumou vo výške životného minima na nezaopatrené, nepľnoleté dieťa.

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v súlade s § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 146 ods. 1 písm. a/ O.s.p.. Podľa tohto ustanovenia, žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania podľa jeho výsledku, nakoľko ide o konanie vo veci starostlivosti o maloletých, ktoré podľa ust. § 81 ods. 1 O.s.p. mohlo začať aj bez návrhu.

Toto rozhodnutie prijal odvolací senát Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z.z. o súdoch).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je odvolanie prípustné.